

Playing Ball on Shabbos

Sign that's on YIOP's Bulletin board

The *Talmud* relates that the city of Tur Shimon was destroyed because of ball playing on Shabbos. The Poskim tell us that ball playing for adults is strictly prohibited. This includes tennis, golf, baseball, football and other similar sports.

For very young children, however, the *halacha* is more lenient. In one's own backyard away from public view a young child is permitted to throw a ball in a simple fashion. Under no conditions may children play ball in the street. This would certainly diminish the Kedushas Shabbos in our community.

2

תלמוד ירושלמי מסכת תענית פרק ד הלכה ה
טור שמעון הוה מפיק תלת מאוון דגרבין דמרקוע לקייטא כל ערובת שובא ולמה חרב יש או' מפני הזנות ויש אומרים שהיו משחקין בכדור

3

איכה רבה פרשה ב ד"ה טור שמעון הוה
טור שמעון הוה מפיק תלת מאה גרבין [דמרקועין] בכל ערובא לאילין קייטא, ולמה חרב, אי תימא משום זנות, והלא ריבה אחת (שפחה) היתה והוציאוו משם, ולמה חרב, אמר ר' הונא ע"י שהיו משחקין בכדור בשבת.

ספר שבולי הלקט ענין שבת סימן קכא

דין מה לשחוק בפירות בתם וחסר או בכדור בשבת.
מצאתי בשם הר"ר אליעזר מטול זצ"ל. דאסור לשחוק בשבת בתם וחסר הוא שחוק שקורין אוג"א מת"א ויש קורין אותו תם כס מהא דאמרינן בפ' ב' דביצה דר' חייא ור' שמעון ב"ר קפדי אהדדי וכן מצאתי כתוב אין ר' מתיר לשחוק באגוזים בשבת [ויו"ט] משום אולודי קלא ועוד שמשתבר. ואינו נראה לי דבמס' עירובין בסופו מוכיח דאינו אסור לשחוק כי אם משום אשוויי גומות דאמר התם נשים משחקות באגוזים אסור וכן בתפוחים. ופי' רבינו שלמה זצ"ל לגלגלן דרך דף ומכות זו בזו. ואמרינן לאו משום אולודי קלא ומשני לאו משום אשווי גומות וכן פי' רבינו גרשום זצ"ל משחקות מגלגלות ושמעינן מינה היכי דליכא למיחש משום אשווי גומות מותר...

מ"מ בין שיש תורת כלי עליו בין שאין תורת כלי עליו נראה שאסור לשחק בו ולטלטלו בשבת ויום טוב שהרי אין צריך בטילטולן ואפי' לכסות בו פי צליחותו אינו ראוי דהא ממאיס על ידי ששחקים בו ומטניף בטיט ועפר וכן כדור של עץ אסור לטלטלה ולשחק בה ומצינו במדרש איכה טור שמעון הוה מפיק תלת מאה גרבין דמרקוע בכל ערובת שבא לאילין קייטא ולמה חרב אין תימר משום זנות והלא ריבה אחת היתה שם והוציאוו משם ולמה חרב אמר רב הונא על ידי שהיו משחקים בכדור בשבת:

דוקא בהולאה שיש בה לורך יו"ט ק"ה אמרינן מתוך שהותרה לורך יו"ט דכל אוכל נפש מותר הותרה נמי שלא לורך אוכל נפש האיל ואיכא לורך מקצת (א) שיש לורך יו"ט אבל שלא לורך יו"ט כלל ודאי דאסור מן התורה כגון אופה מיו"ט לחול ומציא אבנים דליכא לא לורך נפש ולא שמחת יו"ט חייב מדאורייתא וכי פליגי ב"ש וב"ה בדברים שאינן לורך אוכל נפש ואיכא בהן לורך יו"ט ק"ה כגון קטן למולו דהמטה נקראה לורך יום טוב ולולב ללאת בו וס"מ לקרות בו וכן פי' רבינו חננאל אבל ליחא פירושן דלאו דוקא קטן למולו דהיה שלא למולו דשרי גם (ג) טיול דהא אשכחן נמי דמשחקין בכדור שקורין פלוס"א בלע"ז ביו"ט ברה"ר אע"ג דליכא אלא טיול

אורח חיים שח הלכות שבת בית יוסף

5

[מה] **כתב צאגור (סי' מקבא) בשם שצלי הלקט (סי' קכא) שאסור לשחוק בשבת יום טוב בכדורים שאינם ראויים לזור על פי נלוותים דממאסי שמטנפי על ידי טיט ועפר וכן כדור של עץ אסור לטלטלו ולשחוק בו אבל התוספות צפרק קמא דביצה (יב ד"ה ה"ג) אהא דתנן בית שמאי אומרים אין מוליחין את הקטן ולא את הלולב ולא את ספר תורה לרשות הרבים וצ"ח הלל מתיירין כחצו פירוש דלאו דוקא קטן למולו דהוא הדין שלא למולו דשרי גם טיול דהא אשכחן דמשחקין בכדור שקורין פילוט"א ביום טוב ברשות הרבים אף על גב (אלמא) דליכא אלא טיול עד כאן משמע שמותר לטלטל הכדור ביום טוב והוא הדין בשבת בדברים אלו יום טוב ושבת שוים הם. ומיהו צירושלמי צפרק צתרא דתעניות (ה"ה) מנלמי טור שמעון ע"א למה חרב יש אומרים מפני הזנות ויש אומרים שהיו משחקין בכדור עב [יא]:**

הלכות שבת סימן שח

מה תאסור לשחוק בשבת יום טוב (קנו) בכדור: הגה (מו) (קנח) ויש מחירין, ונהגו להקל (תוס' פ"ק דביצה):

6

משנה ברוך
 בין אם היא של גז או של עץ, שאין שם כלי עליו מחמת שראוי לשחוק בו, והוי קאבן שהוא מקצה מגופו, ואפלו בטלטול בעלמא אסור לדעה זו [אחרונים]: (קנח) ויש מחירין. אפשר ששעמם, שפיון שעשוי לקב וקמחוד לזה בתמידות לא שיקב בו שם מקצה, וכדלעיל בסעיף כב. ומפל מקום, לכלי עלמא אסור (קכו) לשחוק ברשות הרבים ואפלו בכרמלית בשבת, דבקל הוא שיפל לחוץ מארבע אמות ואחי לאחוי, אכל ביום טוב מתר אפלו ברשות הרבים לשחוק בו לדעה זו. וכל זה כששחוק שלא על-גבי קרקע, (קכו) אכל על-גבי קרקע לכלי עלמא אסור משום חשש אשווי גמות, וכדלקמן בסימן שלח לענין שחיקת אגוזים, ומפל מקום אין למחות בנשים וקטנים, דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין:

הלכות שבת סימן שבה

מב כאין מתעמלין.

דהינו (ג) שדורס על הגוף (קכט) בכח (קל) *כדי שייגע ויזיע.

משנה ברורה

7

הוא דלגור בזה משום שחיקת סממנים: לט (קכג) אין עושין וכו'. דהינו, (ס) כדי שיהא רעב ויחזור אחר-כך לאכל הרבה: (קכד) אסור בסם. דדמי (ט) לרפואה, ויגורה משום שחיקת סממנים: מ (קכה) לתן עליהם כוס. דהינו שכופהו על הטבור למי שקחש במצו, ואוחז הכוס את הכשר ומושך אליו את המעים ומשיכן במקומן [רש"י]. והוא הדין שמתר לתן בגדים חמים למי שקחש בכטנו ובמצו, וכדלעיל בסימן שכו, (ג) או חרסים או לבנים חמים: (קכו) אף-על-פי וכו'. הוא מלשון הטור, (ג) ויכח, דלא נימא כמו דאסרו לרחץ בחמין, כמו-כן כל חמים אסור לגופו, לפיכך אשמעינן דמתר, וכעין דאיתא בברייתא שבת מ' עמוד ב: מחם אדם אלונטיית ומניח על בני-מצו בשבת, והעתיקו הטור והרמ"א לעיל בסימן שכו סעיף ו בהגה"ה: **מא (קכו) לטור**. דמה שפסקת שכתובו ממנו אין זה רפואה [ט"ז וא"י]. ועין באחרונים שהספימו דמתר לשאף טאבא"ק בנחירי, בין שעושה פן לפי שעלול במחוש הראש ובין להפיג השכרות, דכיון שנתפשט שאיפת הטאבא"ק לגדולים ולקטנים משום תענוג או משום ריח, לא מוכחא מלתא דעבד לרפואה: (קכח) בשמן ומקלין ורועותיהן לפניהן ולאחריהן ומתחממין ומזיעין [פיר"ח]: (קל) **כדי שייגע ויזיע**. והיא בכלל רפואה. ואין להקשות, כיון שאין כאן שכיחות שחיקת סממנים הנה לנו להחזיר כמו בסעיף שאחר זה? יש לומר, דכיון שלפעמים מביאין הוצעה על החולה גם-כן על-ידי סממנים, חישנין שעושה רפואה האחרת, מה שאין כן בסעיף שאחר זה שאין שכיחות רפואה לאותן הדברים על-ידי שחיקת סממנים פלל, לא גורנין.

8

הלכות שבת סימן שא

שא באיזה כלים מתר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים, ובו נ"א סעיפים:

א (א) אין לרוץ בשבת באלא-אם-כן הוא לדבר מצוה, כגון לבית-הכנסת או ביוצא בו: הגה (ב) ואסור לפסע (ג) יותר (ד) מאמה בפסיעה אחת (ד) אם אפשר לו בפחות (א"י והג"א פרק מי שהוציאוהו): ב **יבחוורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם**, (ג) (ה) מתר, (ו) וכן לראות *כל דבר שמתענגים בו (ז) (וכן מתר (א) לטיל, ב"י):

משנה ברורה

א (א) אין לרוץ בשבת. שגאמר "וכבדתו מעשות דרכיך", ודרשו, שלא יהא הלוקח בשבת כהלוקח בחל, שדרך האדם למהר ולרוץ אחר עסקו. (ב) ואף בחל אין לפסע פסיעה גסה, ודוטלת אחד מתמש-מאות ממאור עיניו, (ג) אלא דבשבת איכא נמי אסורא משום "מעשות דרכיך": (ב) ואסור וכו'. והוא הדין (ג) שאסור לקפץ:

(ג) יותר מאמה. פרוש, (ד) שיהא חצי אמה בין רגל לרגל, וכף-רגל אחת הוא גם-כן חצי אמה; וזהו באדם בינוני ששעור פסיעה בינונית שלו הוא אמה, (ה) ואדם הגדול ביותר, כפי שעור פסיעה שלו: (ד) אם אפשר וכו'. דבאי אפשר, מבאר בסעיף ג דשרי: ב (ה) מתר. אפלו (ו) לבתחילה, שנהו ענג שלהם: (ו) וכן לראות. פרוש, (ז) שכל אדם מתר לרוץ כדי לראות דבר שמענג בו: (ז) וכן מתר לטיל. אפלו (ח) אם פנתו להתעמל ולהחמם משום רפואה, מכל מקום שרי, כיון דלא מוכחא מלתא שעושה פן לרפואה, אבל אסור לרוץ כדי שיתחמם לרפואה, כיון דמוכחא מלתא, ואסור משום שחיקת סממנים. (ט) ויש מקמירין אפלו בטיול אם פנתו להתעמל לרפואה:

9

פרק טז
משחקים בשבת וביו"ט

ז. אין לאסור משחקי כדור (יח) — להוציא משחק כדורגל (יט) — אפילו מחוץ לבית (במקום שיש עירוב), והוא הדין לגבי משחק טניס השולחן (פינג-פונג).

ז. כדור שנפל על אילן, אסור להורידו משם בשבת וביו"ט, בין ביד ובין במקל (כ), וכן אסור לנענע את האילן כדי שיפול הכדור (כא), כי הרי אסור להשתמש במחובר לקרקע (כב), וכפי שיבואר להלן פרק כו סעיף יד.

ח. כדורים שהדרך לנפח בהם אויר ולקשור אותם, כגון כדורגל או כדורמים — הרי הם מוקצה בשבת וביו"ט (כג). אבל מותר לנפח כדורים שאין הדרך לקושרם, וכן גם דמויות חיות וכדו', אשר האויר נשמר בהם על ידי פקק מיוחד או על ידי גומי וכדו' (כד).

(כד) שמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א, דכל שאין בו טורח גדול וגם אין בו אומנות שפיר שרי, דהו"ל ככלי של פרקים דשרינן בכה"ג שאין לחוש לשמא יתקע, עיין סי' שיג סעי' ו ובמ"ב ס"ק מה בשם ה"ט, ומותר אפי' לנפח במשאבה, כיון שזו היא דרך ניפוחו,

לפ. משחקי ריצה, קפיצה, תופסת ומחבואים מותרים (צח), וכן מותר לקפוץ בחבל, אבל להתעמל — אסור (צט). וראה לעיל פרק יד סעיף לח.

(צט) שר"ת מלמד להועיל או"ח סי' נג ע"פ סי' שכח סעי' מב, ואם נהנה מההתעמלות, י"ל דשרי, שמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א, ועיין סי' שא סעי' ב

ערוך: הלכות יום טוב סימן תקי"ח השרתה

10

ח וכתב רבינו הרמ"א דמותר לשחוק בכדור אפילו בר"ה אע"ג שאינו אלא טיול בעלמא עכ"ל ויש מתרעמים על זה שאין זה שמחה וטיול רק לקטנים ולא לגדולים ונש ומג"א סק"ד כש"ס יט"ט ובאמת אין זה תרעומת דכיון דחביב עליו לפי דעתו השפלה איך נמנע ממנו

11

הלכות יום טוב סימן תקיח

אָבֵל אֲכָנִים וְכִיּוֹצֵא בָהֶן.

(ח) אָסוּר: הגה ומת' לשחק (ג) (ט) בְּכִדּוֹר אֶפְלוּ בְּרִשּׁוֹת־הַרְבִּים אֶף-עַל-גַּב שְׂאִינוּ אֶלָּא טִיּוֹל בְּעֵלְמָא (תוס' ור' ירוחם).

מְשֻׁנָּה בְּרוּחָה

(ט) בְּכִדּוֹר אֶפְלוּ בְּרִשּׁוֹת־הַרְבִּים. רוֹצֵה לומר,

אֶף-עַל-גַּב דְּעַל-יְדֵי-זֶה רָגִיל לְהַעֲבִיר אַרְבַּע אַמּוֹת מִמְּקוֹם לְמִקוֹם אֶפְלוּ הָכִי מֵתָר, דְּהוּא בְּכָלל טִיּוֹל וְשִׁמְחַת יוֹם-טוֹב. וְרִש"ל פֶּתַח דְּדָבָר תְּמַה הוּא לְהַתִּיר זֶה, דְּאִין בּוּ צַרְף הַיּוֹם כָּלל אֶלָּא שְׁחוּק שֶׁל יְלָדִים, וְהַנַּח לָהֶם, אֲבָל לְגִדּוּלִים שְׁנוּהֲגִין בּוֹ, מִנְהַג רַע הוּא, דְּאִין זֶה שִׁמְחָה וְטִיּוֹל אֶלָּא שִׁיחַת יְלָדִים וְקִלּוֹת רֹאשׁ, וּבְלָאו הָכִי אִין דִּין זֶה מִסָּבָם לְכַלִּי עֲלֵמָא, דְּדַעַת הַמְּחַבֵּר לְאֶסֶר, כְּמַבְאָר לְעִיל בְּסִימָן שַׁח סְעִיף מַה. וְלַעֲנִן שְׂאָר מִיָּנִי שְׁחוּק, (טו) דִּינָן כְּמוֹ בְּשִׁבְתָּ, וּמַבְאָר לְעִיל בְּסִימָן שַׁח סְעִיף ה':

